

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

15. An quando varietas opinionum versatur inter superiorem, & subditum teneatur subditus obedire? Et an superior non possit iustè punire subditum non obedientem ductum ad id opinione probabili? Ex p. ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

De Opinione probabili Ref. XIII. &c. 9

mentatur, non tamen necesse est ut id consulat, quod ipse iudicat esse probabilis. Nam si interrogaretur quid ipse sentiat, esse verius, vel probabilis, tunc debet consulere, quod ipse iudicat esse verius, vel probabilis. Si autem solum interrogaretur de practica obligatione, potest sepe consulere id tanquam licitum, quod ipse iudicat esse minus probabile. Nam consilium magis spectat ad iudicium practicum, quam ad speculationem. Unde sepe non solum recte, sed etiam melius faceret, ita consulendo, ut vel utilitatis proximi rationem habeat, vel id consulet, quod facilius, & cum minori periculo potest ab alio praestari. Hac Becanus, multum conducentia pro responsoribus casuum conscientia.

3. Notandum est etiam, quod recte Vasquez in p. 2. disp. 62. c. 9. num. 47. & disput. 63. c. 3. num. 14. & Salas in p. 2. tr. 8. disp. unica. sect. 9. num. 85. notavit, tunc posse virum doctum relicta opinione, quam probabilior credit, iuxta probabilem consulere, quando petentem consilium eximit, v. g. ab obligatione restitutionis, & alia quacumque, secus autem, quando ipsum ad quippiam obligat. Unde non est audiendus Sanchez in summa, tom. 1. lib. 1. cap. 9. numero 21. qui contrarium docet.

RESOL. XIII.

An copio, quod aliqua opinio in aliquo libro invenitur impressa, existimanda sit probabilis? Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 60.

§. 1. **A**D hoc dubium respondet Ioseph Rocafull, in praxi Theolog. moral. tom. 2. part. 3. lib. 3. cap. 2. num. 20. Quod si liber sit alicuius Doctoris iunioris, & moderni, debet opinio censi probabilis; dum non constet reiectam esse à Sede Apostolica, tanquam improbabilem. Et ratio est: quia, si ore tenus consultus Doctor gravis id doceret, doctrina illa esset probabilis: ergo scriptis tradita, & typis mandata erit pro probabili habenda; maxime quia quod typis mandatur, magna circumspiceione & attentione elaboratum praesumitur, & Doctorum virorum iudicio, ac censura probatum est. Quod si liber sit alicuius Doctoris antiqui, non protinus illius opinio probabilis habenda est: nam potest esse antiquata iam, & à Sede Apostolica reprobata, & potest à Iunioribus aliqua ratio, lex, vel decretum maximam vim habens contra illam opinionem, & planè convincens esse falsam, animadverti esse, quibus stantibus antiqua illa opinio, quamvis, dum hac non constabant, esset probabilis, nostro tempore improbabilis est facta. Ceterum, si istis noviter animadvertis contra antiquam opinionem, adhuc sint Doctores Neoterici, qui illam propugnent, & rationibus contrariis satisfaciant, & oppositas leges, siue decreta exponant, antiquorum opinio adhuc probabilitatis virorem conferuare existimanda est. [Ita Rocafull.]

2. Sed hoc displicet Petro Marchant, in Tribun. Sacrament. tr. 7. s. iit. 5. quest. 5. vbi sic ait: [Pater, quam periculosum sit sequi quorumlibet Authorum, & Doctorum opinionem ex sola auctoritate, quod illas in suis libris referant, & permittantur imprimi, neque enim praelum, neque impressio, aut etiam censura vulgari permittens librum, dat auctoritatem opinionibus singulis, aut Authorum sententiis, quae in libro reperiuntur: neque liber ipse, ed quod approbatus est, indicat omnes opiniones probatas; sed sufficit, quod liber, siue Author, nihil contra fidem, aut bonos mores aperte doceat, aut apertos errores seminet. In tantum verò eorum opiniones existimandae sunt, in quantum rationes sunt legi conformes, &

non plus.] Hac ille, cui quidem ego libenter adhaereo.

RESOL. XIV.

An auctoritas vnius Doctoris probi, & docti reddat opinionem probabilem? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 30.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Angelus, Nauargus, Valencia, & Sa, quos citat & sequitur Sanchez in summa tom. 1. lib. 1. cap. 9. num. 7. quia illa est opinio probabilis, quae non leui innititur fundamento; sed auctoritas viri docti, & pij non est leue fundamentum, maxime si adducat aliquam rationem probabilem, & eius opinio non sit contra communem, ergo, &c.

2. Sed hanc sententiam ita absolute prolatam non placet Laurentio de Portel in dub. Regular. ver. opinio eligenda, num. 4. & ideo illam limitat, ut vera sit in casu nouo nunquam ab aliis disputato, tunc enim quis poterit quietari cum dicto vnius tantum Theologi dicentis licere, & aliquam rationem habentis; secus in casu à multis aliis ventilato, & pluribus rationibus in contrarium ac Doctoribus munito; tunc enim non est acquiescendum vnius Doctoris dicto, obstantibus aliis multis, & Doctoribus, & rationibus, & sic est intelligendus D. Thom. cum dixit, posse aliquem acquiescere dicto solius Magistri, in casu scilicet nunquam ab aliis ventilato, & cuius noni casus ipse Magister resolutionem colligit ex dictis ab aliis. Ita Portel.

3. Sed non desinam hic adnotare sententiam affirmatiuam Sanchez sine vlla limitatione, docere etiam absolute Merollam tom. 1. disput. 3. cap. 4. dub. 1. num. 4. Filliucium tom. 2. tract. 21. cap. 3. num. 134. & alios.

4. Notandum est tamen hic obiter cum Villalobos in summa tom. 1. tr. 5. 1. diff. 7. n. 1. [Que la opinion de vn Doctor singular, que sustenta el valor del matrimonio ya hecho, como se funde en razon probable, se ha de preferir a la opinion de muchos, que la impugnen como dicen Hostiensis. Iuan Andres Ancazano, Alexandro de Neuo in c. si vide cognat. spir. y que esta doctrina de vn Doctor singular se estienda à qualquiera causa pia lo dize Beroto in c. 1. num. 281. de consuet.]. Ita ille, cuius sententiam sequitur Castrus Palaus in opere mortali tom. 1. disp. 2. punct. 1. n. 12.

RESOL. XV.

An quando varietas opinionum versatur inter superiorem, & subditam, teneatur subditum obedire? Et an Superior non possit iuste punire subditum non obediendum dictum ad id opinione probabili? Ex part. 2. tr. 13. Ref. 10.

§. 1. **A**D hanc questionem respondet Villalobos in summa tom. 1. tract. 1. dub. 11. n. 12. Malderus in p. 2. q. 19. art. 5. disput. 86. §. dico quarto. Sayrus in Clauis Regia, lib. 1. c. 12. n. 6. Sanchez in summa, tom. 2. lib. 6. c. 3. n. 7. Turrianus in 2. 2. disp. 50. dub. 5. n. 9. Salas in p. 2. tom. 1. tr. 8. disp. unica, sect. 8. n. 76. & seq. Vasquez in p. 2. tom. 1. disp. 62. num. 32. & seq. Lessius lib. 2. c. 11. dub. 9. num. 76. & seq. & distinguunt multos casus, quos refert, & impugnat Ioannes Sancius in suis selectis, disp. 33. per totam; vbi absolute probat ex multis hanc conclusionem, subditum non constringi obedire, quoties opinio aliqua probabilis asseruerit, ipsum

Sup. hoc in tom. 9. tr. 2. Ref. 340. latè in §. 128. & in tom. 5. tr. 9. Ref. 1. §. Ec post. cūsim ad lin. 9. & in tom. 3. tr. 6. Ref. 88. §. VI. detur, in fin. & ibi in tr. 4. Refol. 3. paulo post intium, v. g. Respondeo. & in tr. 7. c. 1. ref. 249. §. 2. ad medium, a vers. Sed cum auctoritas.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. ref. 135 & in tom. 9. tr. 2. ref. 140. & cūsim in aliis §§. & vers. earum annotatio. num.

Sup. hoc in ref. seq. & in tom. 7. tr. 1. ref. 133. §. 2. ad medium, à vers. idem dicent. & in tom. 5. 1. ex lata doctrina ref. 31. per totam, signanter à §. Sed ad, & §. Verum, &

non

